

І чужому наукається,
В своєму не учується...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація:
"Свобода", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07306
Henderson 4-0237
Henderson 4-0807
УНІКОС: Henderson 5-8740
— Так. з Нью-Йорку: —
Bardy 7-4125
УНІКОС: Bardy 7-5357

РІК LXXI.

Ч. 40.

TWO SECTIONS (SECTION I)

ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, СУБОТА, 29-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1964

No. 40.

VOL. LXXI.

КОНСТИТУЦІЯ ВІДНОСИТЬСЯ ДО ВСІХ — ТВЕРДИТЬ ПРЕЗИДЕНТ

Маймі Біч, Флорида. — Президент Джонсон 27-го лютого вперше від часу свого побуту в Білому Домі виголосив гостру політичну промову в об'єкті заохоронення про охорону громадянських прав. Він сказав, що не можна далі не допускати до того, щоб люди іншого кольору шкіри не користали з різних громадянських прав, бо "конституція є важливою для всіх американців, без огляду на їхню расу, їхню релігію, район мешкання і на їхню расу". Є обов'язком "охороняти конституційні права кожного американця". І тому треба законодавчим шляхом, за допомогою виховання та всіх інших засобів змусити до того, щоб скасувати останню бар'єру нетерпимості в цій країні. Президент Джонсон сказав: "Як довго не дамо свободи комусь, так довго воля кожного з нас є в небезпеці". Президент промовляв на демократичному прийнятті для збирання фондів на партійні цілі до 3 500 осіб, які заплатили вступ по \$100. Президент в добродушному настрої виголосив цю першу свою політичну промову, маючи при тому бойовий настрій, та заявляючи, що Демократична партія радо вітає всіх протинників, які змагаються за здобуття політичних впливів. В своїй промові Джонсон висловив претензії на республіканського кандидата на президента сенатора Беррі Голдвотера, хоч і не назвав його по імені. Президент сказав, що він чув, що є люди, які пропонують вислати дивізії морської піхоти, щоб відкрити крам від водопроводу на базі Гвантанаму на Кубі. "Але я гадаю, — казав Президент, — що воно було б далеко мудріше вислати одного адмірала, щоб відкрити водопровід". Сен. Голдвотер пропонував вислати морську піхоту на Кубу у зв'язку із припиненням доплати води до бази, а адмірал Джон Д. Болклі закінчив цей спір за

ПРАВОСЛАВНИЙ ХРЕСТ ДЛЯ КАТОЛИЦЬКОГО КАРДИНАЛА

Кардинал Френсіс Спелман, архієпископ Нью-Йорку, одержав Великий Хрест Суверенного Грецького Чину св. Деніса Зантіфського за його "братерську добру волю і християнську любов" у відношенні до православних — як це заявив д-р Періклес Воутос, голова Ордену в Нью-Йорку, передавши Кардиналові Спелманові це високе православне відзначення, що й видно на фотознімку.

Сенат проти приспінення законопроєкту про громадянські права

Вашингтон. — Сенат більшістю голосів (57 до 19) відкинув висновок двох республіканських сенаторів, Джеймса Кінгінга, про розгляд спешного законопроєкту про охорону громадянських прав, а потім фермерської справи. Сенат підтримав лідера демократичної більшості М. Менсфілда і приступив до обговорення фермерського законопроєкту. Сенатор Кінгінг заявив, що серед тих, хто тепер стараються про переведення в першу чергу фермерського законопроєкту, є багато таких південних сенаторів, які вели обструкцію в справі громадянських прав і намагаються вести її тепер. Уряд Кеннеді і Джонсона, сказав Кінгінг, "дуже протестували" проти відтягування законопроєкту про громадянські права.

Адмірал Шарп стане командантом всіх збройних сил в обшті Тихого океану

Вашингтон. — Адмірал Уліссес Грент Шарп, який має тепер 57 років, передбачений на наступника адмірала Гаррі Фелта, який, одержавши 62 роки життя, переходить в стан спочинку. В зв'язку компетенції адмірала Шарпа, офіційне призначення якого має статися впродовж найближчих днів, входить також Південний В'єтнам та взагалі ціла Південна Азія, тому до цього призначення прикладають велике значення. Як буде відношення адмірала Шарпа до головного команданта збройних сил у Південному В'єтнамі, генерала Пола Гаркінса, це має також предметом нарад секретаря оборони Роберта МекНамара, коли той перебуватиме в Південному В'єтнамі в найближчому тижні. Про відхід генерала Гаркінса були теж вісті в американській пресі, але вони офіційно не підтверджені.

Рокефеллер домагається створення кабінетного становища першого секретаря уряду

Вашингтон. — Ньюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер вислав листа до голови Сенатської Правничої Підкомісії, сенатора - демократа Бірча Бея з Індіани, в якому просить закликати створити новий кабінетний пост першого секретаря уряду, який мав би право до наслідкування разом з президентом. Очолювана цим сенатором Підкомісія займається справою поправок до конституції, головною з них, хто має бути президентом

Платничий дефіцит із закордонними державами зменшився на один більйон

Вашингтон. — Голова Ради Президентів Економічних Дорадників д-р Волтер Геллер заявив на пресовій конференції, що в цьому році платничий дефіцит ЗДА буде менший в порівнянні з попередніми роками і становитиме коло двох більйонів доларів, а не три більйони, як це було в давніших роках. Це буде найменший дефіцит від шістьох років, коли то ЗДА почали більше доларів видавати за кордон, як їх звітним діватами. Треба пригадати, що торговельний бюджет ЗДА із закордонними державами є з усього час збалансований, бо ця країна більше продас товарів за кордон, як їх звітним діватами. Але ЗДА видають гроші за кордон на втримання своїх збройних сил у військових країнах, на допомогу своїм союзникам, а американські громадяни мають в чужих державах свої бізнесові компанії та фабрики.

Взуттєва промисловість збільшує ціни на взуття восени цього року

Ст. Луїс, Мізурі. — Президент Міжнародної Взуттєвої Компанії Моріс Р. Чемберс, промовляючи на річних зборах удівольців, сказав, що взуттєва промисловість мусить збільшити ціни на взуття цього року збільшити ціни на взуття, що збільшилися кошти продукції і тому, що планується поліпшити якість взуття, чого домагаються покупці черевик

В АМЕРИЦІ

● Президент Джонсон зараз підписав закон про зменшення податків північ із своєю дружиною до пана Джона Ф. Кеннеді, що живе недалеко від Білого Дому, і передав їй та її двом дітям пам'ятний знак, яким він підписав закон, що його запропонував покійний президент Джонсон Ф. Кеннеді в січні минулого року. Президент Джонсон також і в своїй телевізійній промові підкреслював той факт, що покійний президент Кеннеді прокував зміцнені податки, щоб скріпити економіку ЗДА.

● Секретарь оборони Роберт МекНамара вислав листа до сенатора демократа Гейларда А. Нелсона, в якому повторив своє становище в справі будови державного бомбоника. Він заявив, що якщо летючого мало якийсь надзвичайний план нового бомбоника, то тоді можна б продкувати літаки цього нового типу. Але покищо цього немає, і тому уряд є проти ухвалення нових фондів на бомбоника.

● Цього року, починаючи від 24-го лютого до кінця березня, президент Джонсон і його дружина мають прийти в Білий Дом і всіх членів Конгресу, це значить 100 сенаторів і 432 конгресмени разом з їхніми дружинами. Всіх прийняти має бути 9.

Новий телескоп дозволить заглянути в таємниці невідомих світів

Флестефф, Арізона. — Саме тепер почав тут діяти новий астрономічний телескоп Морської Обсерваторії ЗДА, який, можливо, дозволить астрономам пізнати, що у всесвіті існують те й інші світи, подібні до нашої сонячної системи. Дзеркало цього телескопа, 61 цаль в діаметрі, є вирізьблене з масивного блоку синтетичного кварцу, і є найбільшим кварцовим дзеркалом у світі. Цей телескоп дозволить спостерігати зорі в такому районі, який досі був недоступний для людських дослідів. Головною метою буде вияснити природу зір, які очевидно рідніються від Сонця, і які належать до груп таких зірок, що мають такі екзотичні назви як червоні або білі карлики, підкарлики, пігмеї і ліліпути. Деякі з цих ліліпутів є замами на те, щоб вивертити світло, під час фузії водню біля Сонця. Та все ж таки ті зорі - ліліпути світять

Британія погрожує, що перестане гарантувати спокій на Кіпрі

Об'єднані Нації. — Британський представник в Раді Безпеки Об'єднаних Націй Патрік Дін заявив на її засіданні в минулий четвер 27 ц. м., що Британія відкидає свої війська з Кіпру, які тепер стараються не допустити до громадянської війни між кіпрськими греками і турками, як-що не прийде до згоди щодо створення міжнародного військового корпусу, який перейняв би від Британії це завдання. До четверга ночі такої згоди ще не досягнуто. Після того, як посередницька місія генерального секретаря У Танга не повелась, місію знайти компромісову розв'язку взяли на себе 6 виборних членів Ради Безпеки; п'ятьма іншими членами є великобританські з постійним місцем в Раді Безпеки та з правом "вето". Однак усі їх заходи розбиваються об спротив кіпрсько-грецького уряду на революцію з будьяким натяком на Лондонський договір з 1960 року чи на кіпрську конституцію, які гарантують права турецької меншини на Кіпрі. Патрік Дін перестеріг, що ситуація на Кіпрі зараз погіршується, тамошні напружені зростає і "час не є за нами". Заява кіпрсько-грецького президента Макаріоса, що він збільшує кіпрську армію на 5,000 воїнів збільшила острахи турків, що Макаріос заховає обезброювати цивільне турецьке населення, внаслідок чого тамошні турки були здані на ласку - неласку озброєної більшості грецького населення на Кіпрі. Президент Джонсон конферуватиме з покликаним з Кіпру амбасадором Фазером Вілкінсом та найближчими дорадниками в справі Кіпру.

УГВР звертає увагу ОН на загрозу голоду в Україні

Нью-Йорк. — Микола Лебедь, ген. секретар закордонних справ Української Головної Визвольної Ради (УГВР) звернувся до головної секретаря Об'єднаних Націй на критичне харчове становище СССР і зокрема в Україні ССР, та запропонував ужити всіх можливих засобів ОН розгляду комплікованого фермерського законопроєкту, який викличе багато різних датків. Сенатор Джеймс Менсфілд висловив думку про можливість навести або раннього літа небезпечних демонстрацій фермерського законопроєкту. Сенатор Кінгінг заявив, що серед тих, хто тепер стараються про переведення в першу чергу фермерського законопроєкту, є багато таких південних сенаторів, які вели обструкцію в справі громадянських прав і намагаються вести її тепер. Уряд Кеннеді і Джонсона, сказав Кінгінг, "дуже протестували" проти відтягування законопроєкту про громадянські права.

● "Безпереч заповненням союзу союзу уряду, ніби все озброєне населення, включно з українським народом, буде забезпечене харчами... більшість української людності... сьогодні терпить нестачу навіть хліба, картоплі й кашув, які на жаль, є основним харчем у Радянському Союзі і в союзу СССР."

Румунські комуністи відвідують Пейпінг

Букарешт. — Делегация комуністичної Румунії під проводом прем'єра Іона Маврера відвідає незабаром до Комуністичного Китаю з офіційною візитою. Передбачується довгі розмови делегації з комуністичним президентом Лю Шяо-чі та генеральним секретарем Центрального Комітету китайської компартії, Тенг Гішяо-пенгом. Цей останній був головою комуністичної делегації, яка в липні минулого року їздила до Москви на невідомі розмови про подання "ідеологічного" спору між Москвою і Пейпінгом. Нема найменшого сумніву, що цей гострий спір всередині комуністичного табору буде головною темою нарад румунських комуністів з китайськими в Пейпінгу. Румунські комуністи почали "незалежніватися" від Москви, головним з того часу, як Москва жадала від Румунії, щоб вона достосовувала свою економіку до советських п'ятирічок і щоб залишилась країною, яка постачає тільки сировину, а промисловеною державою був тільки СССР. Румунські спротивились, почали сприяти розвитку свого промислу, водночас в спорі між Москвою і Пейпінгом зберігали "нейтральність".

На Світовій Виставці в Нью Йорку буде експонована збірка історичних документів Америки

Вашингтон. — З урядових кол повідомляють, що на Світовій виставці в Нью Йорку, яку відкриють в дні 22-го січня ц.р., має бути виставлена найвища збірка державних документів. Виставлені будуть документи 13-ох президентів ЗДА, які вони передали на власність держави.

Ред. Іван Овечко, після одномісячної праці в "Свободі", вернувся до Каліфорнії

Джерзі Сіті. Точно один місяць: від 28-го січня до 28-го лютого ц.р. в редакції "Свободи" працював відомий її чинам автор і громадський ред. Іван Овечко. В "Свободі" він працював тимчасово і тепер, після одномісячного побуту над Гудсоном і Атлантиком, вернувся назад до Каліфорнії над Пасифіком, де він постійно живе і де залишалася його родина: дружина, дочка і син та мати і брат. Під час одномісячної праці в "Свободі" ред. Овечко мав нагоду основно познайомитись не тільки з її працею, але й з цілою системою праці Українського Народного Союзу, що допомагає йому в поширенні і закріпленні дальшої співпраці з іншими установами, яку він продовжуватиме в Каліфорнії.

ЗДА ПОВТОРЮЮТЬ ПЕРЕСТОРОГУ НА АДРЕСУ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ

Вашингтон. — Державний секретар Дін Ракс повторив на пресовій конференції в минулий четвер 27 ц. м., що ми не змінюємо пересторогу президента Джонсона на адресу комуністів, що вони ведуть "небезпечну гру", стосуючись спеціально Північного В'єтнаму. Водночас державний секретар признав, що безперешкоди на увагу можливість поширення війни у В'єтнамі також на Північний В'єтнам; щоб відкрити шляхи поставок, які ведуть відкриті для південно - в'єтнамських комуністів, але відмовився ближче заявляти щодо рішення в цій справі. З його відповідей виходило, що в цій справі прийде рішення щойно під час і після перебування в наступному тижні у Південному В'єтнамі секретаря оборони Роберта МекНамара. Дін Ракс ще раз підкреслює, що Америка не бачить можливості злагоди і миру в Південному В'єтнамі аж поки комуністичні режими Китаю і Північного В'єтнаму не припинять свої тамошні агресивні війни. Злагода може прийти тільки тоді, коли ті комуністичні країни змінять свій засадничий підхід і будуть залишити в спокої своїх сусідів. Політика Уряду у відношенні до В'єтнаму була критикована республіканськими лідерами в Конгресі. Вони називали її хиткою і неясною. Водночас республікан-

Франція боронить інтервенцію в Габоні

Париж. — Французький міністер інформації Ален Пейрефіт заявив безпосередньо після засідання ради міністрів, що займалася подіями в Африці, що Франція була і буде вірна своїм договірним зобов'язанням у відношенні до своїх колишніх колоній, тепер самостійних африканських держав. За тими зобов'язаннями Франція має поспішити їм з допомогою в моментах небезпеки для тих держав. Цю договірну клявузу складає — казав французький міністер — упереджений можливостей, що малі гуртки авантюристів, озброєні автоматами, заходять робити державні перевороти, загрозливши для самого існування держави. Французький уряд — стверджують коментатори — хоче боронити себе проти закидів з боку власних і закордонних критиків з приводу збройної інтервенції, яку перевела Франція у користь відсуненого від влади президента Габону Леона Мба.

Британія будує підводно-атомову флоту

Лондон. — Британський міністер оборони Пітер Торнкрофт заявив в палаті громад, що уряд приступив до будови нових човнів із далекосяжними ракетами "Поларіс" і що Британія закупить в Америці 50 великих гелікоптерів, доставши дозволів збудувати в Британії дальших таких самих 100 машин, і для королівської флоту нез'ясоване ближче число бомбовиків. Британський міністер різко полегчав проти тверджень соціалістичної опозиції, наче б Британія повинна наставляти військи на розбудову так званих конвенціональних родів збройних сил, покладаючись на американську атомову зброю. Торнкрофт аргументував однако мотивами військовими, як і політичними характеру. Він звернувся увагу, що при нинішній техніці британські острови не є вже безпечні за бар'єром воєнних кораблів давніх типів, які теж при найсильнішій наземній армії. Британія мусить теж мати власну атомову силу, яка відстрахувала б ворога від агресії, а повна залежність від американської зброї послабила б авторитет Британії та узаляжнила б її від Америки.

У СВІТІ

● У Москві засуджено знову 9 осіб на кару смерті за "економічні злочини", 4 особи на 15 років в'язниці, а десять інших на менші кари. Всіх їх судили за ніби використовування умови відстаєних осіб для продукуювання сукерів і інших повсякденних речей, що їх продавали на чорному ринку та в крамничих на залізничних станціях. 18 підсудних мали жидівські прізвища, але советські власті впевнюють, що переслідується там "злочинний" без уваги на націю і віру. Судова розправа була тайна, бо винуватиме там казари, що брали різні советські "достойніости".

● В Англії переводились іспитування 10-річних дітей, щоб перевірити їхні здібності та визначити, котра дитина родиться до вищих студій. Батьки і лікарі заперечували проти цієї системи, вказуючи, що такі іспити не є моральними, бо молоді у віці дозрівання значно змінюються, та що, крім того, іспитовані діти з-правила застрашували. Тепер шкільна рада Лондону рішила скасувати ці контрольні іспити.

● Советський уряд дозволив жидівській громаді в Москві на златування лікарів, яка теж була змущена. Советський лікар-заворожено було виплатити маду, зате окремі жиди мали право робити це з власної волі, але їх гостро карано, якщо жидів із них перепродав маду.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. — В Джерсі Сіті і закордоном: — На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. — Для членів У. Н. Союзу, членів і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеків і монет не виставляти на: "Свобода".

Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For UNA members monthly 65¢.

Address: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Наступ на душі віруючих

Згідно з рішенням XXII з'їзду і нової програми КПСС, наступ на душі віруючих у Советському Союзі йде насправді, як до того киче московська "Правда", — широким фронтом. Цікаво відмітити, що й цей заклик Москви в московській газеті вийшов з рук москаля, але від заступника завідувача ідеологічного відділу Одеського обкому КП України. І в релігійному секторі, як бачимо, Україна знаходиться під найпершим і найтяжчим обстрілом московського атеїзму. Що ж змушує Москву до цього?

За даними самої ж таки совєтської преси та американських журналістів, в СРСР на 220 000 000 населення с ценою менше 50 000 000 православних, десятки мільйонів католиків, протестантів, магометан, жидів, як також зростаюча кількість баптистів, адвентистів та Свідків Єгови, які міцно тримаються своєї віри. Деякі теологи в СРСР, в обороні релігії наслідують доказувати, що правдива наука не заперечує релігії. Українці у Львові виробляють і цілями скряпані переслідувачів свідків до тих міст, де їх бракує. Окремі священики в листах до редакцій газет віддаються протестувати проти фальшування пресою відречення духовників від Христової віри. Студент латвійського університету йде на студії в духовну семінарію. Молоді читачі "Комсомольської Правди" просять пояснень про Божі чудеса та чудотворність ікон, свідками чого вони самі були. Утворюються величезні черги паломників до об'єктів, як кажуть в народі, святих місць у Таджикистані та інших місцевостях. Червоноармійці несуть на грудях хрестик та відмовляються від військової присяги, бо вони, "як присягали Богові". А деякі комуністи навіть радять у пресі доповідати "кодексу комунізму" Заповідям Господарин. Дітей хрестять окремі члени комуністичної партії, і Рада Міністрів СРСР змушує знову натискати на так звані "цивільні відправи" шлюбів і хрещення, щоб поборювати церкву. Атеїстичний журнал "Наука й Релігія", масово втрачаючи своїх читачів, змушений зменшити свій наклад з півмільйона до 135 000 примірників.

Це лише кілька загальноновідомих фактів зросту релігійності повоєнних народів СРСР, чого не вистачило промовчати навіть совєтській пресі. Це ж змушує московських ідеологів безжогово комунізму та їх опірників в Україні до наступу широким фронтом на душі віруючих. На той фронт мобілізуються всі засоби — починаючи з агітації й пропаганди — тоталітарної системи преси, телебачення, літератури, театру і навіть фільмів. Але не будемо заспокоїти, якщо від агітації й пропаганди Москва враз перейде до випробування нею метод "військового комунізму". Будучи безсилним супроти природної структури віруючої душі українця, білоруса чи балтія, вину за прорив на ідеологічному фронті сьогоднішні можновладці звальюють на свого попередника і вчителів — Сталіна, який, мовляв, дав "забагато релігійної волі", коли використовував церкву і релігійні почування народу в останній світовій війні. Більшого близоріччя від цієї заяви точно собі уявити.

Але — яка ж найголовніша з причин наступу широким фронтом на віруючу душу людини в СРСР тепер? Відповідь дає сам Лихтен, найавторитетніший в СРСР ідеолог московського комунізму, в одному з 4-ох пунктів підстав боротьби з релігією: "Релігійна пропаганда підтримує сепаратистські стремління українських, білоруських і прибалтійських націоналістів".

Звідси й зрозуміло, чому Москва так занепокоєна зростом релігійності повоєнних нею народів.

Зменшення податків

Підписаний президентом Джансоном в минулу середу закон про зменшення прибуткового податку на збірну суму кругло \$11 500 000 000 слушно оцінюють факсові коментатори, як експеримент. Понад 13 місяців тому, коли президент Кеннеді запропонував був той проєкт до Конгресу, передбачався понад 6-бильйонний бюджетовий дефіцит. Так і сталося, бо за бюджетовий рік 1962-63 дефіцит дійшов до \$6 232 743 778. Хоч зголошений президентом Джансоном новий бюджет дещо нижчий, він також бере на увагу дефіцит на кругло 5 бильйонів. Зменшення в такому часі податків — сповидний парадокс, бо до цього часу підставою державної економіки було зрівноваження видатків податковими прибутками. Цю югословенську правду підважив 30 років тому англійський економіст Джон Мейнард Кейнес теорією, що здоровий бюджет залежить не від висоти податків, а від загального економічного стану й розвитку країни. Ця теорія лягла в основу теперішнього податкового закону. Ініціатори й автори цього закону, які зумили також переконати Конгрес, розраховують, що хоч вплив на безпосереднього прибуткового податку будуть менші, проте тих \$11 500 000 000 вплинуть у країну економіку в різних формах: у постаті банківних заощаджень, уможливаючи банкам віднайти фінансування підприємств, у постаті більших безпосередніх закупів із посиленням продукції, чи у формі інвестицій в розбудову виробничих закладів. Внаслідок того має значно збільшитися грошовий оборот, зменшиться безробіття і в майбутньому до державної каси мають повернутися гроші, втрачені безпосередньо після цієї реформи.

Все це — сподівання, реальну вартість яких можна буде перевірити тільки у практиці. Підписаний Президентом закон не стосується прибуткового податку за 1963-й рік, що про нього саме тепер усі мешканці ЗДА складають звітання. Новий закон стосується прибуткового податку щойно за 1964-й рік, себто за податковий звітаннями аж у наступному році. Але вже з наступного, тяжко стягнати всім робітникам і працівникам з їхніх платень менші ставки на рахунок податку. Це індивідуально невеличкі квоти, але вони можуть мати додатний психологічний наслідок, даючи громадянам більшу самопевність, переконаючи їх надією, що країна економічно здорова і спокійно їх до більших закупів. Оцей психологічний момент тримає, мабуть, в усьому цьому економічному експерименті більшу роль, як цифри, що їх дуже оптимістично наводив і сам Президент в своєму зверненні з нагоди урочистого підписання закону. Насправді: тільки така країна, що має тривку й стає здоровою економіку і знаходиться в стані найвищого добробуту, може дозволити собі зменшити прибутковий податок. Тому Президент мав повну рацію, коли заявив, що "ніхто не зможе нас утробити або побити, поки наша економіка буде сильна".

Політична сторінка цієї справи полягає в тому, що зменшення прибуткового податку буде сильним аргументом президента Джансона, як демократичного кандидата в осінніх президентських виборах. Це — перший з трьох найголовніших законопроектів, отриманих Джансоном у спадщині після вбитого президента Кеннеді: залішилися ще неполаданими закони про громадянські права і медичну опіку над старшими віком особами. Всі три мають становити вісь передвборчої кампанії. Переламання опозиції в Конгресі проти цього податкового закону — це поважна перемога президента Джансона. Тепер він зверне всю увагу на дві інші справи, не менш важливі для добра країни.

Проф. д-р Юрій Шумовський

ОН ОЧИМА КОРЕСПОНДЕНТА

Скляний будинок Об'єднаних Націй, що маячить над Східною рікою в Нью-Йорку, приваблює увагу людей цілого світу. Праця кипить тут день і ніч, особливо, коли засідає Генеральна Асамблея. 113 різномовних прапорів держав - членів ООН оздоблюють його фасад.

В головному будинку ООН містяться бюро, в другому, нижньому, у формі півкулі відбуваються засідання Генеральної Асамблеї та різних комітетів, підкомітетів і комісій, а в третьому - новобудованому, розташованому біля бібліотеки імені трагічно загинулого головною секретаря Дага Гаммершільда також архів - збірник матеріалів, документів міжнародної політики, історії, економіки та культури. Знайшлися відвідувач - турист крім дозволених для огляду залів засідань, коридорів з килимами, гобеленами та мозаїчними оздобами, — нічого побачити не може.

Як кореспондент газети "Свобода" я переступив поріг ООН рік тому. Починаю працюю о 10-й годині ранку у Відділі Преси. Переглядаю інформаційний журнал ООН на бачущий день, де коротко подано також перебіг подій з минулого дня. Знайомлюсь з темами засідань, і тоді переглядаю інформації для кореспондентів.

У Відділі Преси повно народу. За довгими столами сидять кореспонденти і виступають на своїх машинах репортажі. Біля дверей шефа відділу п. Келлі стоїть довга черга за картками вступу на засідання Генер. Асамблеї.

Тут на третьому і четвертому поверхах, розмістилися представництва преси американської, закордонної і міжнародної. Біля них відділи телеграфу, радіо і телефону, так що кожний кореспондент може негайно вислати новину до свого краю.

Аеру квиток на Генеральну Асамблею і поспішаю на засідання.

Величезна зала вже переповнена людьми. Перед кожною із 113 делегацій табличка з назвою їх держави. На підвищенні за катедрою сидить голова Генеральної Асамблеї, а по його сторонах заступник та секретар. Місяці кореспондентів на першому балкони вилучили, зараз же за місцями делегатів.

Звертаю увагу на поодинокі делегати: делегація СРСР має аж 48 осіб, на чолі з амбасадором Федоренко, тоді як делегація УССР на чолі з Кізеєм має всього лише 5 осіб; делегація Великої Британії має 20 осіб, ЗДА — 43. Найменші делегації висилають — Занзібар, Турунді та Габон — лише по дві особи.

Серед кореспондентів розмістилися фотокореспонденти, а по боках залу наставлені різної форми фільмові апарати. У вікнах видно перекадачі, що перекадають промови на чотирі офіційні мови: англійську, французьку, еспанську та російську.

Вдарив молотком по трибуні голова Асамблеї, і гомін в залі затих. Засідання почалося.

Ось виходить представник Куби і з місця починає критикувати "агресивну політику ЗДА", картас "дліку" Чіанг Кай-шека, агітує за прийняття до ООН червоного Китаю. За

багато спільних знайомих із Середньої Африки, Етіопії, Алжиру, Румунії. У салони делегатів амбасадори та делегати поповняють "скач", "гайбол", провадять дипломатичні розмови або просто дрімать в м'яких кріслах.

Доходить третя година. В ООН чекають сьогодні Гайле Селасіе, імператора Абесінії. Репортери, кореспонденти, делегати збігають до вхідних дверей, щоб зустріти високого гостя. Малий на зріст, чорнявий, він радо позував камерам.

Знов ударив молоток по катедрі, і голова Асамблеї запросив його величність Царя Царів вилучити промову.

Говорив він спокійним, поміркованим тоном своєю рідною мовою, для нас цілком незрозумілою. Перекладачі відразу ж перекладали його промову на офіційні чотири мови.

Після виступів високих гостей звичайно відбуваються прийняття, парі, коктейлі.

Мені часто приходить бути на прийняттях в африканських амбасадах. Одне з таких прийнять влаштувала держава Мали (Старий Судан) з нагоди дня незалежності — 22-го вересня.

На дверях зустрічає гостей сам амбасадор п. Кубілілі з дружиною та його міністер п. Діко. Вони вітають нас і ми виходимо до залу. Білі, чорні, жовті обличчя, європейські, муринаські, індуські, арабські, різноманітні мови і говерки. Тут найкраща можливість для знайомства, дипломатичної розмови. Знайомлюсь з прибулими на Генеральну Асамблею мавританцями, лібіянами, конголезіями, арабами, делегатами СРСР, УССР, представниками "Радіо - Москва", ТАССу. З кожним перекадаюся кількома реченнями і — дипломатичною умішкою.

На таких прийняттях час минає швидко, а чарка віскі легко заприязнює гостей з господарями.

Генеральна Асамблея засідає три місяці на рік. Найбільш цікаві справи має розв'язувати Комітет Безпеки, Комітет для економічних і соціальних справ займається економікою, фінансами та соціально-релігійним життям народів і, правми людини. З гіркою умішкою і обуренням слухаєш промови з СРСР про "свободу совісті, релігії та права людини" в Советському Союзі.

Іноді між ворожими делегаціями доходить до гострих суперечок, обзивачень, навіть до кльнів і лайки, як це було на засіданні Комітету Безпеки в справі сирійської Ізраїлю. Та ба, навіть високі гості ООН, деякі голови держав у дискусіях на Генеральній Асамблеї підтримують свої слова чином, ступаючи по столі кулаками і навіть... черевичком.

І так закінчується засідання Генеральної Асамблеї чи якогось Комітету і я, обвантажившись документами та літературою, виходжу на свіже повітря. І поразу, глянучи на велику мапу Європи, яка висить перед будинками ООН на Першій Евно, мимоволі думаю: "Де ж та правда в світі, про яку мріяв Шевченко? Де ті права людини і народів, про які говориться на світових форумах? Європейські і американські держави звільнили африканські народи від колоніалізму і неволі, а поволені народи Східної Європи все ще гримлять кайданами".

Вже друга година. Проходжу попри столи службовців ООН. Окремими групами сидять, здебільша старші віком росіяни, що працюють як перекладачки. Всі вони українки, але прихильні до тієї білої чи червоної Росії.

"Бонжур месьє!" — чую за спиною. Це наш приятель, симпатичний д-р Бен Савд, делегат Лівії. Длем разом на другий поверх. Зустрічаємо

Розшуки на дні Мертвого моря

Як подає агенція Ройтера із столиці Йорданії, Амману, америкаанська наукова експедиція веде інтенсивну роботу на дні Мертвого моря, розшукуючи два біблійні міста, Содому і Гоморю. Спеціально для цих розшуків сконструйовано корабель, що може занурюватися у насичені сіркою води Мертвого моря.

Америкаанська наукова експедиція, що має своєю ціллю знайти Содому і Гоморю, відбувається під проводом д-ра Ралфа Беня, який дістав на це спеціальний дозвіл від уряду Йорданії, конкретно від генерального директора Департаменту Йорданської Статистики.

Найбільш тяжке завдання експедиції — усунути тисячі тонн сіркового мулу — осаду з дна цього моря. Це дуже складна робота, бо впродовж століть шари цього сіркового осаду стверділи, місцями сформували незначні цементові поклади. Роботу розпочато в 1960-му році.

Представником агенції Ройтера д-р Беней подає на місці експедиції цілий ряд інформації. За його словами, перед затопленням цих двох міст, на місці Мертвого моря була велика рівнина, заселена численною людністю. Недавні розкопки в терені, де знаходилися квітучі міста Срихон, виявили, що там саме, а можливо куди багатше й культурніше населення замешкувало ці місця, які тепер затоплені убитими водами Мертвого моря. Д-р Беней прийшов до певних висновків внаслідок довготривалих океанографічних і археологічних студій на місці колишнього Срихону, а також внаслідок дослідження дна цього біблійного озера, колишнього німого свідка Божої кари, що спала на ці два гірші міста...

У своєму звіті з першої фази дослідів, в 1960-му році, д-р Беней писав: "Мій професійний нурець і я, провівши ряд занурень на глибині 170 стіп, докладно дослідили дно цього моря. Внаслідок цих занурень, а також гідрографічних дослідів виявлено сліди старих доріг, руїн і деформовані дна, які ніяк не можна назвати природними". Знайдені також чимало решток дерев, що своїми коріннями сягали глибоко в сірчану масу дна. Вони були в добром стані, бо впродовж довгих століть їх консервувала сірчанна повола. В одному місці виявлено навіть невеличкі ліс пальмових дерев, а побіч них залишки кам'яних споруд, що є залишками Содому і Гоморі.

Як звітують кореспонденти агенції Ройтера, ці ревелії д-ра Беня в 1960-му році прийняв дуже скептично директор Департаменту Йорданської Статистики, Анні Джаліні. Деякі думки цього чужинця він назвав висисаними з пальця, фантастичними. Щойно тепер, коли на місце цього історичного й наукового "поля бою", за дозволом Йорданських властей, спушено на воду спеціально сконструйований корабель, — людина розкриває одну з найбільших таємниць античного світу: місце спалення вогнем і сіркою нещасних біблійних міст, Содому і Гоморі. За деякий час стотоннова сталава лабораторія, "Королева Мертвого моря" скаже своє слово.

С. Т-ко

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Про Папу Пія XII і жидів

У своїй книжечці "Pius XII and the Jews" д-р Йосиф Лихтен, захищаючи Папу Пія XII в справі закидів німецького письменника Гохгута, який у своїй п'єсі "Заступник" обвинувачує Папу Пія XII в тому, що він в часі знищення Гітлером жидів не виступив у їх обороні, на стор. 16-й між іншим згадує про покійного Митрополита А. Шептицького. Цю свою згадку д-р Лихтен робить на підставі звідомлення нацистського агента д-ра Федеріка, який твердив, що Митрополит Шептицький рятував жидів за директивами Ватикану.

Автор цих рядків прочитав спогади наочних свідків - жидів, врятованих Митрополитом у храмі Святого Юра і в монастирях студії та подинок.

Вже першого дня, як німці окупували Львів, Митрополит видав заарештованих рятувати жидів. Один студит, який тепер мешкає в Канаді, згодя з гета і з вулиць, де мешкали переважно жиди, забрав їхніх дітей у безпечні місця. Робилося це під доглядом Митрополита та його брата. Ніякого зв'язку вони тоді ще з Ватиканом не мали. Про це можуть свідчити раби Кагане, Ішак Левін, Хамайде, останні сини львівських рабів та наочні свідки, які перебували по монастирях у Підмхайлівцях коло містечка Ходорова.

Думаю, що д-р Лихтен повинен був використати зізнання згаданих вище свідків, а не свідчення нациста Федеріка.

С свідки - українці, яким Митрополит Шептицький аж у 1944-му році передав листи до Ватикану. Це був перший зв'язок з Ватиканом у часі другої світової війни, і то не знати чи з Ватикану була на ті листи відповідь.

При цій нагоді хочу пригадати, що писав д-р Йосиф Тененбаум про Митрополита А. Шептицького в своїй праці "Діалогізм — моя давня батьківщина".

Отже: "Жидівські вулиці гримлять полями (це було в 1918-му році, коли було 78 жидів). Я стараюсь дістатися до Митрополита Шептицького. Бачу, Святий Юр обставлений польськими військом. В уніформі австрійського офіцера мені вдалося перейти варту. Запровадили мене до Митрополита. Я прошу його, щоб він дав знати до Риму, що роблять християни-поляки. Відповідь Митрополита була: — "Хіба ж ви, приятелю, не бачили, як мене поляки охороняють, і коли хтось з моїх людей виходить, зараз роблять ревізію. На превеликий жаль, нічого не можу зробити, але прошу зачекати". — Митрополит пішов у сусідню кімнату і зараз же вернувся. — "Прошу, — сказав він, — візьміть пожертву для громлених бідних людей". І подав мені 500 корон.

Оце сказав і доказав ділами один із найшляхетніших у світі християн, св. п. Митрополит Андрей Шептицький — який, без жалких директив, наражаючи своє життя, зробив, що не велить роботи Бог: любив ближнього, як себе самого.

Йосиф Шварц

Алла Коссовська

ГІРСЬКИЙ ВОВН

(Повість)

(16)

Обличчя Цако просяло. Він чекав вибуху гніву, але раптом все обернулося на добре. Підійшовши до Марини, смикнув її легенько за рукав і сказав: — Пайдьом, дарагой! Я дам тобі і чурек, і піво, і барашка, пайдьом!

Марина шарпнула і ступила злі очі в обличчя Бориса. — Осетинів продаш?! Що ж, багато дає? Заробити на мені хочеш, щоб своє весілля справити?!

— Мовчи, божівельна, він жонатий, на чорта ти здаєся йому! — гримнув Борис. Потім додав по-дольовому: — Ти побудеш у них до завтра. Завтра ввечері прийдеш сюди і тоді про все поговоримо. Постарайся заспокоїти. Зрозуміла? — трохи скісно поставлені очі дивляться з погордою, уста рішуче стиснуті. І жінка зрозуміла, що сперечатись даремно. Вона рауко повернулася і вийшла з кімнати. Підморгнувши Борисові, за нею вийшов Цако.

На другий день причепурена й підмальована Марина постукала до дверей амбулаторії. Борис зустрів її так, як зустрічає лікар незнайому хвору: з байдужою чемністю мовчки підсунув стільця. Вона сіла, відчувачи замішання і страх перед цією строгою людиною. Намагаючись перебороти ніяковість, визивно закинула ногу за ногу і простягла руку до пачки з цигарками.

Борис підсунув до неї пачку.

Закуривши і дивлячись на нього нахабним поглядом, відчувачи, що вже не зможе бути таким, як була вчора, що навіть якщо й змогла, то нічого цим не добилася, напашки, тільки б озброїла ще більше проти себе Бориса. Розуміла, що треба шукати нових стежок.

Борис сидів перед нею холодною і ввічливий, змужнілий за роки розлуки. Це вже не був той юний студент, якого зірвали зі шкільної лави й кинули в пекельні умови Солов'ків, це була зріла, сформована людина, з залізною владчею.

Борис запалив цигарку і дивився на Марину мовчки, мружачи від диму очі. Він провів безсонну ніч, копирсаючись у своїй душі, перебираючи своє минуле, кожний свій вчинок, кожний крок. І, дивна річ, ні на хвилину не відчув він себе винним перед жінкою, що сиділа навпроти нього. Так, вона допомогла йому перебороти тиф — за це він платив їй дружбою протягом чотирьох років ув'язнення, не припиняючи матеріальної допомоги і далі, вже вийшовши на волю. Він знав, що і до нього і після нього вона мала на Соловках коханців. Ті минуле було темне: жінка розстріляного контрабандиста, вона була засуджена на 10 років, але якимсь дивом вийшла задовго перед закінченням речення, щоб вернути собі його, тепер вже не як припадкового коханця, але як законного чоловіка, Борис рішуче згасив у попільниці недокурку цигарку.

— Ну, що скажеш? Чого приїхала? Я ж написав тобі все по-чесному. Не люблю тебе й жити з тобою не хочу. Будеш своє життя окремо, не зв'язуй з моїм. Минулого не вернеш, тепер ми чужі одне одному, неважко ти не розумієш цього? — слова падали тяжко і повільно як удари молота.

— Я не приїхала за любов'ю. Я приїхала, щоб убити тебе. Коли я одержала твоє листа, я поклялася, що знищу тебе. І мені пощастило. На Соловках приїхав цей жлоб — Максим Горький. Я розписувалася і сунула йому під ніс твого

листа, а він розчухався, старий дурень, і гавкнув де слід. Ну, як же, сам Горький просить! От і випустили. П'ять тижнів добиралися сюди, не спала, не їла, де поїздом, де підлоздом. З Владикавказя за якимсь осетиним на одному коні їхала. Думала — побачу, убо і буду спокійна. А побачила і... — урвала Марина, ніби байдуже затягуючись димом. У ній не було вже вчорашнього запалу, вона — вичерпалася.

— Що думаєш робити далі?

— Тут жити буду! — була рішуча відповідь.

— Алеж це неможливо, я думаю женитись! — вже з досадою в голосі заперечив Борис.

— Не буде цього, не буде! — враз схилилася Марина і, кинувшись, як кішка, до стіни, — зірвала з неї фотографію Тай.

— Я знайду її, я убо її! — кричала Марина, вимахуючи карткою.

Білий, аж жовтий від гніву Борис ступив до Марини, затиснувши її п'ястком.

— Віддай, навіжена, це братова! — крикнув він, боляче схопивши жінку за руку. Пальці Марини розмикувалися, і Борис на льоту підхопив фотографію. Знаючи Андрія з листів і Борисових оповідань, Марина відчувала до нього і його друзині заочну приязнь.

— А-а, братова... — зниклово побурмотіла вона, сідаючи й закурюючи знову.

— Слухай, поведись пристойно, бо інакше я виставлю тебе за порота! — процідив крізь зуби Борис, обережно ховаючи фотографію в шухляду стола.

ПРОЩАП, ЗАЛІКО!

Змучена безгавним блуканням по дорогах і без доріг, по горах і узгір'ях, Інгріт йшла, мляво переставляючи ноги, форкаючи й здригаючись чорною від дощу, блискуючою шкірою.

Зникла до витоків свого хиמרного господаря, вона все ж таки не розуміла, для чого треба годинами скакати без відпочинку, переходити бродом через бурхливі річки, пролазити крізь щільні в скелях, гнатися з вітром навиперед під зливою, повертатися додому пізно вночі, щоб, переспавши кілька годин, починати гонити наново.

А Борис шалів, намагаючись за всяку ціну відшукати Заліко. Часом він навіть забував, що під ним не бездушна машина, а жива істота, його улюблений, яку він завжди жалів і нестиг. Ось і сьогодні, після цілого дня блукань під дощем, Борис тільки тепер помітив, що Інгріт змучена докраю і вже не всміє бігти, що Лорд і Ларс збурюються по вуха і мокрі, що з його волохатої бурки струмками спливає дощівна.

Треба було вертатись додому. Заходила ніч, і де вже було розшукати поночі.

Проте, додому не хотілось. Там чекала порожня оселя, холодна стіна і самотність ще більша, як тут, серед скель, Ось вона, чорні й похмурі, насуваються на вершини, наче загрозують, наче нахвалиються розчавити його.

Знаючи Інгріт надувала вух

Ві

Неділя, 15-го березня 1964 року
год. 6-та веч.

Заля Hunter College
49 East 65th Street — NEW YORK CITY
Квитки у книгарнях.

СВЯТОЧНЕ СЛОВО
Бедрич-Рудницький
Кириченко-Шуган
я Крушельницька
истки „Театру Слова“, рецитація

